

Liberalizmin Küreselleştirilmesi Çabalarının Değerlendirilmesi

İlerlemeci tarih anlayışını benimseyen düşünürlerin tarihin sonu olarak adlandırdıkları, kişiler ve gruplar arasında çıkan çatışmalar ve buna bağlı huzursuzlukların son bulduğu, insanların yapısına liberal demokrasi ve liberal ekonomiden daha uygun bir düzenin çıkmayacağı inancıyla liberalizmin ilkelerinin “evrenselleştirilmesi” istekleri, bugün tanık olduğumuz küreselleşmenin yaygınlaşmasına yol açmıştır. Küreselleşme bu düşünürlere göre insanları onlara demokratik haklar vererek birer birey olarak farz etmekte, ticari olarak serbest girişimde bulunmalarını sağlamakta, bu sayede onların kendilerini özgür hissetmelerini sağlamaktadır. Küreselleşme, bireyciliği, ekonomi alanında liberal ilkeleri savunan tek toplum yaratmayı sağlama yönünde

bir düzen kurmak istemiyle ortaya çıkmıştır. Ancak insanların liberal ekonomi ve liberal demokrasi ilkeleriyle yönetilmeleri ve bu ilkeleri yaygınlaştırmaya çalışarak küreselleşmenin gerçekleştirilmesi pek çok şeyin gözden kaçmasına neden olmaktadır. İlk olarak, insanı diğer canlılardan ayıran, onun yapısına uygun olan şeyler, liberalizmin savunduğu gibi, insanın evinden rahatça enformasyona ulaşması, tüm bankacılık işlemlerini evinden yapabilmesi, ticari anlamda rahatça girişimde bulunabilmesi değildir; bunlar onu ne özgür kılar ne de başkalarınca bir birey olarak “kabul görmesini” sağlar. Küreselleşmesi istenen liberalizmin temel izleklerinden biri olan bireyleşme, “ilkesiz bir toplumsal sorumsuzluğa” (Kumar, 1999:198) neden olabilmektedir. Son zamanlarda ekonomik bireycilik olarak ortaya çıkan, toplumun tüm kesimlerinde ticarileşme yönünde gelişen liberal ilkelerin küreselleştirilmesi, tüm toplumda bencilce bir tutumu teşvik ettiği gibi kişilerin birbirine birer kişi olarak değil de rakip olarak bakmalarına neden olmuştur. Küreselleştirilmeye çalışılan liberal ekonomik ilkelerle tüm yaşam alanlarında tüketimciliğin yeni biçimlerine elverişli malzemeler bulundu. Bununla bireysel hayatın en mahrem alanlarında “işgal edilmeye” uygun alanlar bulunmuş oldu.

Küreselleşme, ekonomik, kültürel bakımdan bireyleşmeye yol açmıştır. Bireyleşme, bireyi devlet karşısında güçlendirmekte, onun yeteneklerine ve aklına çok fazla değer verildiğinden, devlet türünden bir örgütlenmenin, onun girişimlerindeki etkisini azaltması gündeme gelmiştir. Birey, ilkelerini ve yasalarını kendi başına belirleyebilir. Bu durum bireyi güçlendirmekte, toplumu güçsüz bırakmaktadır (Kumar, 1999: 203)

Ayrıca ülkelerin kendi kaynaklarını kullanamamaları, bunun yerine büyük sermaye sahiplerinin bu kaynakları işletmesi, buna karşın çalışanın kendi ülkesinin kaynağını işlediği ve daha fazla ücret alması hakkı olduğu halde, az ücret alması, ülkenin iş alanlarına küresel şirketlerin karar vermesi ve yerel şirketlere başka alanlarda çalışma yapmasına izin vermemesi, ülkenin yerel hukukundan bağımsız olarak küresel şirketin kendi hukukunu iş yaptığı alanlarda

çoğunlukla kullanması, bireyselleşmeyi arttırması, küreselleşmenin ekonomik bakımdan olumsuz sonuçlarıdır.

Çağımızda toplumları ırılayan, tüketim olmaya başlamıştır. Bu elbette çağımızda ortaya çıkmış bir özellik değildir; insanlar ezelden beri tüketmektedir. Bu çağı öncekilerden ayıran, tüketim değil, tüketim biçimidir. Eskiden görülmeyen biçimde, şimdilerde hiçbir ihtiyaç tamamen doyurulmuş değildir, hiçbir arzu da sonul görülmemektedir. Her türlü alışkanlık sürekli değişmektedir.

Bu da küreselleşmenin ekonomik bakımdan olumsuz sonuçlarındandır. Kültürel olarak her ulus dünya karşısına artık kendi özellikleriyle çıkmaktadır. Böylece küreselleşme, yeni ulus devletlerin ortaya çıkmasına yol açmaktadır. Bu durum, yerel olanla evrensel olanın sürekli çatışmasına neden olmaktadır.